

ประโยค ป.ธ. ๙

แต่งไทยเป็นมคอ

141

สอบ วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๐๗

หนังสือชาคกปรกรณ์ เป็นกัมภีรชนิดหนึ่ง ซึ่งได้ร้อยกรองขึ้นไว้เพื่อประโยชน์ บางประการ แต่ไม่ว่าใครจะได้รับความวิจารณ์ของเราทั้งหลายโดยดุษณี ๖ ว่าโดยท่านผู้ที่ ศึกษาในกัมภีรพระพุทธศาสนา หรือผู้ที่ฝักฝายในการศาสนาพอใจฟังเทศน์เป็นต้น มักจะมี เป็นสามจำพวก พวกหนึ่งที่ชอบฟังนิทาน ก็ใส่ใจแต่เรื่องนิทานนั้นฟังเพลินเพลินไป ไม่ ใใครใส่ใจในธรรมหรือสุภาษิต ซึ่งมีอยู่ในนิทานชาคกนั้น ๆ อีกพวกหนึ่งซึ่งเป็นผู้แสวงหา แต่ธรรม เมื่ออ่านแล้วก็เห็นว่าเป็นแต่เรื่องเล่านิยาย การที่จะแสวงหาธรรมในชาคกเหมือน รือนทรายหาทองซึ่งมีอยู่แต่เล็กน้อย ไม่คุ้มความลำบาก สู้หนังสือฉบับอื่นซึ่งอาจจะพบ ธรรมได้ง่ายไม่ได้ ก็ละเลยเสียไม่ได้อ่าน ๖ ยังความคึกในชั้นหลัง ๆ ซึ่งแรงขึ้นไปกว่า ท่านทั้งสองพวกซึ่งกล่าวแล้วนั้น มักจะถือว่าชาคกเป็นนิทานซึ่งนึกแค้นขึ้น ไม่มีความจริง เป็นหลักฐาน เช่นคิริจฉานพุกไค้เหมือนมนุษย์เป็นต้น ถึงจะเชื่อว่าเป็นความเปรียบ ก็ยัง มีข้อติเคียนด้วยเรื่องกลับชาติต่อไปอีก ๖ อีกอย่างหนึ่ง คคิโบราณซึ่งถือกันมาว่า ไม่ควร จะ สอดเกล้าในบรรดาหนังสือทั้งปวง ที่อ้างว่าเป็นพระพุทธวณะ ถ้าผู้ใดไม่เชื่อถือ ก็ จะ ต้องศกนรก เป็นการบังคับกะเกณฑ์ให้เชื่อ ก็ยังเป็นเหตุซำร้าย ให้เบื่อน่ายจนเป็นข้อ ติเคียนว่า ท่านทั้งหลายผู้แต่งหนังสือนี้ กระทำให้เกิดใฝ่ฝำชนในพระพุทธศาสนาโดยมาก เพราะเหตุที่กล่าวยืนยันว่า พระพุทธเจ้าได้เทศนาเช่นนี้ จนถึงเมื่อกลับชาติ ก็อาจมีเยาะ หรือทายเคาล่วงหน้าได้ ๖

การซึ่งเป็นเช่นนี้ เพราะเหตุที่ผู้อ่านทั้งวงความพิจารณากับแคบ คือ พวกหนึ่ง ปรารถนาแต่จะฟังนิทาน พวกหนึ่งปรารถนาแต่จะฟังธรรม พวกหนึ่งปรารถนาแต่จะ วินิจฉัยว่า หนังสือพระพุทธเจ้าจะให้เทศนาอย่างหนึ่งจริงที่เคียวหรือ ๖

ข้าพเจ้า ไม่มีความประสงค์ที่จะรับอธิบายโต้เถียงตามทางความคิดของท่าน ทั้งหลายสามพวกซึ่งได้กล่าวมาแล้ว^๕ ซึ่งเป็นความประสงค์และความมุ่งหมายต่าง ๆ กัน แต่จะขอชักนำให้พิจารณาในเรื่องหนังสือชาคณ^๕ โดยความเห็นที่เป็นวงกว้าง ซึ่งบางที่จะทำให้ท่านทั้งหลายเห็นว่า หนังสือชาคกปกรณ์^๕ เป็นเรื่องที่น่าอ่านอยู่ เพราะเหตุฉะนั้น พระโบราณจารย์จึงได้อุทิศสำหรับร่ายกรองเอาไว้เป็นอันมาก ๆ แต่เบื้องต้นที่จะอ่าน ท่านจะต้องคิดถึงเหตุการณ์อันจะกล่าวต่อไปให้เข้าใจเสียก่อน ๆ

คือ ต้องคิดเห็นว่า ตั้งแต่พระพุทธเจ้าปรินิพพานมาจนถึงบัดนี้ ก็เกือบจะถึง ๒๕๐๐ ปี แล้ว ความคิดและโวหารทั้งปวงที่จะทำให้เข้าใจกันง่าย ย่อมเปลี่ยนแปลงจากปัจจุบันนี้เป็นอันมาก ถ้าจะเทียบแต่ใกล้ ๆ เช่น ไปหาหนังสือฉบับโคลัมบัสหนึ่ง ซึ่งแต่งไว้แต่แผ่นดินพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวอันล่วงมาเพียงระยะ ๖๐ ปี มาอ่านเทียบกับหนังสือในปัจจุบันนี้ ผู้อ่านคงจะทักท้วงได้หลายแห่งว่า ความคิดอันเปลี่ยนอย่างนั้น ๆ โวหารเช่นนั้นใช้แปลกเช่นนั้น ๆ ๆ ถ้าขยับขึ้นไปอีกระยะ ๖๐ ปีหนึ่ง เป็น ๑๒๐ ปี ตกอยู่ในระวางแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก หาหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งมีร่างกฎหมายเป็นต้นมาอ่าน คงจะพบแปลกไปจากหนังสือในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวอีก ๆ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงพัก กับ ๑๕ นาที.

ตัวอย่างแต่งไทยเป็นมคธ

ประโยค ป.ธ. ๕

ยี เทห์ ชาทกคุดิ ทีเปติ คัม ชาทกปุปกรณ์ นาม กสุตจิ
 อตุถาย วจิตปุปกรณ์เวสโต อโหสิ อมุหามุปน สฎุจ วิจารณิ อนุปคัม ๖
 เอกสุต จ วิจาเรทาโร กนุติกรมมุตสวนนาวิรคาทันิ พุทฐมามกานิ สามอญโต
 วตุตุกามา รัมมกามา อตุตุกามา จาติ ทิธา โหนุติ ๖ เทสุ วตุตุกามา
 เกวติ ชาทกาวตุตุมิ ฉนุติ กโรนุติ คัมสวเน ปโมทนุติ น ตตุเถว
 สัมยัคคัม อตุตุกรมมู วา สฎาสิตวจนิ วา มนสากาสู ๖ รัมมุตเสว กเวสกา
 หุตุวา เอกิ วิจาเรทาโร อิมุปน นิทานกถามตุคเมว น สุกรว อตุตุ
 รัมมกเวสนิ ยดาติ วาสุกาย สฎนุคเวสนิ โย เจ เอวิ กเรยฺย พุทฐมรส
 อมุเทหิ อญอตุตุ สฎกรมมปุปกรณ์ กเวสิคฺ วฎฎุทิติ ทิสฺวา ปชหนุทา
 น วิจาเรสุ ๖ อปเรปี สพุพปจฺฉิมมา ยดาตุคเทหิ อุกุโหติ ปาฎวทรทิจฺฉิก
 หุตุวา อิมุปน ตกุกาวจเรน วจิตนิทานกถามคคัม อสนุคัม อฎุคัม เอกตุ
 ทิ สพุพวตุตุนิ น ตเถว โหนุติ มนุสฺสวจฺเจภทกคิรจฺฉานวตุตุหิ เอกตุ
 นิทฺสสนิ กิจฺฉจาปี คัม อุปมาภาเวน กเททพฺพิ อถ ไช ปุพฺพเพนิทานสุต
 ปวตุคฺตามานตุตุปคฺติยา สฎุริ สนุทฺสสนโต ชาทกสโมธานิ การยฺหํ โหคฺติ
 คณฺหนุติ ๖ อถวา ๖ สพุพานิ พุทฐวจนสมฺมทานิ ปกรณ์านิ เกนจิ น
 อุปฺหนิตพฺพานิ โย เจ น สพุทฺเทยฺย สโต นิรยํ อุปฺปชฺเชยฺยาคิ ปรมุปราย
 ปโรธณกมฺมิ อาธกฺคปริยาเยน เอกตุ สพุพเว สพุทฺทาเปติ อิจฺเจคัม อกฺุสสคฺรว
 อตุตุกามา ทิ ยสฺมา เอกปุปกรณ์การกา พุทฺโธ ภควา เอวมเทสยฺยิติ อาทิสฺนุคิ
 ตสฺมา เขญฺเยน รัมมวินยฺสส มลฺล อุปฺปาทยฺยิตุติ ยาวคฺรหํ นิพฺพิทว
 สมุฏฺจาเปยฺยํ ชาทกสโมธานปี อนุปคฺเต หสิคัม วา วตุตุนิทานาคคัมเส
 ตกุกาวจริ วา กเรยฺยํ ๖

เอวภาโว อโหสิ เอกสฺส วิจาเรทฺถิ อวิปุผาเรน วิจาริตฺตฺตา ฯ
 น เม เกสํ ทิฏฺฐิปฏิวจนํ อธิปฺเปตํ ฯ อธิ ปนาทํ ยถามคํ วิปุผาเรเนทํ
 วิจาเรทํ โสทฺถุชฺชเน สมากเปมิ ฯ เอวญฺหิ เกสํ ทสฺสนํ จานเมทํ วิชฺชติ
 ยํ ชาตกปฺปกรณเมทํ สฺสฺสฺส วิจารณารทํ โททฺธิ เทเนว โปราณกปฺปตฺติกา
 อุตฺตสาทปฺปตฺตา อเนกปฺปมาณเนน สงฺกณฺหีสฺสฺสฺส สฺสฺสฺส ๖ ปจฺมํ ทาว วิจาเรเนทฺธิ
 อนฺนปฺพเพเน วุจฺจมานปฺปวตฺติ อนฺนสฺสวริทพฺพํ ฯ

กถํ ฯ อิทานิ พุทฺธสฺส ภควโต ปรีนินฺหุพฺพานา ปญฺจวิสฺติ
 สํวจฺจรสทํ วุปกฺกจฺจํ พุทฺธกาเล ทิ สุขาวโพรธา สกถมคฺธิ เจว สกถโวหาโร
 จ เอกเรทฺธิ พุทฺธา วิปริณามะตฺติ อนฺนสฺสวริทพฺพํ ฯ สเจ อิทอ อนฺนทฺธานสนฺนทเก
 มคฺธิโวหาเร ปวตฺตมานกาลสนฺนทเกทฺธิ อปมาโต อุตฺตฺทเรยฺยํ อิทอ อุตฺต
 สฺสฺสฺสสํวจฺจรจฺจเยเน จกฺกิวิสฺเส ทคฺคิยมหาราชกาเล ยถารจิตํ ยงฺกิญฺจ ปกรณ
 เอกเรทฺธิ ปกรณะ สทฺธิ อุตฺตฺทริทฺวา วิจาเรเนทฺธานํ เอวมายํ วิรูปา เอวมายํ
 วิรูโปติ อนเนกาเว โจทฺธนา สฺสฺส ๖ ทโต อุตฺตฺทริ ปุณฺ สฺสฺสฺสฺส สํวจฺจรานมฺปวิ
 วิทิตฺตฺตฺตปฺปกรณานิ จกฺกิวิสฺสิกปจฺมมหาราชนคฺคิปฺปณฺเณทฺธิ วิจาเรเนทฺธาปํ เกสํ ทคฺคิย
 มหาราชกาเล ปกรณะทฺธิ วิสภากมคฺธิ โวหารภาวํ ปสฺสฺสเยยฺยํ ฯ